

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Vlasty Wohlmuthové a soudců JUDr. Lyany Rozlivkové a JUDr. Gabriely Barančíkové v právní věci žalobkyně PhDr. Marie Palatkové, „Marie Palatková - JANA - Soukromá jazyková škola“, místo podnikání K Hvězdárně 1820/32c, Hradec Králové, IČ 10473360, [údaje o zástupci] proti žalované [údaje o účastníkovi] [údaje o zástupci], o zaplacení 167.920 Kč s přísl., o odvolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 34 Cm 111/2002 - 106 ze dne 12. března 2003

takto:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 34 Cm 111/2002 - 106 ze dne 12. března 2003 se ve výroku I.**
 - a/ ohledně částky Kč 14.500 s 5,5 % úrokem z prodlení od 16.7.2002 do zaplacení potvrzuje,
 - b/ ohledně částky Kč 141.420 s 5,5 % úrokem z prodlení od 16.7.2002 do zaplacení mění tak, že se v tomto rozsahu žaloba zamítá,
 - c/ ohledně částky Kč 12.920 s 5,5 % úrokem z prodlení od 16.7.2000 do zaplacení, zůstává rozsudek nedotčen.
- II. Výrok III. rozsudku se mění takto:**

Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení Kč 20.163 do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to přímo JUDr. [jméno] [příjmení], advokátce, [obec], [ulice a číslo].
- III. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů odvolacího řízení Kč 24.823 do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to přímo JUDr. [jméno] [příjmení], advokátce, [obec], [ulice a číslo].**

Odůvodnění:

Výše označeným rozsudkem Krajský soud v Hradci Králové ve výroku I. rozhodl, že je žalovaná povinna zaplatit žalobkyni 167.781,50 Kč s 5,5 % úrokem z prodlení od 16.7.2002 do zaplacení, ve výroku II. zamítl žalobu ohledně 138,50 Kč s 10 % úrokem z prodlení od 16.8.2000 do zaplacení, ohledně 10 % úroku z prodlení z částky 167.781,50 Kč od 16.8.2000 do 15.7.2002 a ohledně 4,5 % úroku z prodlení z částky 167.781,50 Kč od 16.7.2002 do zaplacení a ve výroku III. uložil žalované, aby žalobkyni zaplatila 36.710 Kč na náhradu nákladů řízení.

Soud prvního stupně vycházel ze skutečnosti, že se žalobkyně domáhala na žalované zaplacení smluvní pokuty ve výši 167.781,50 Kč spolu s příslušenstvím. Žalovaná dle tvrzení žalobkyně nesplnila povinnost provádět výuku cizích jazyků v období od 24.1.2000 do 30.6.2000, k čemuž se zavázala ve smlouvě se žalobkyní ze dne 29.12.1999. Žalovaná plnila smlouvu pouze v lednu, únoru a částečně v březnu 2000, celkem neodučila 392 hodin. Pro tento případ byla ve smlouvě stanovena pro žalovanou povinnost k placení smluvní pokuty žalobkyni, a to ve výši 500 Kč za každou neodučenou hodinu. Na svůj nárok na zaplacení smluvní pokuty žalobkyně započítala nárok žalované na odměnu za odučené a nezaplacené hodiny ve výši 19.800 Kč a 8.280 Kč, zaplacení zbývajících částí smluvní pokuty se domáhá v tomto sporu.

Žalovaná se bránila zejména tím, že pro žalobkyni pracovala od 24.1.2000 do 10.3.2000, o svém odchodu v souladu se smlouvou žalobkyni včas informovala a dne 7.4.2000 písemně od smlouvy odstoupila, protože jí žalobkyně nezaplatila za výuku, uskutečněnou v únoru 2000. Dle názoru žalované má žalobkyně nárok na smluvní pokutu pouze za období od 13.3.2000 do 10.4.2000, tj. za 111 neodučených hodin. Smluvní pokutu považuje za stanovenou v rozporu s dobrými mravy, a jako další důvod své nečinnosti ve vztahu k žalobkyni uvádí svůj zdravotní stav. Dále žalovaná vznesla námitku započtení ve výši 4.919,58 Kč v rozsahu smluvní pokuty, na kterou jí vzniklo právo dle uzavřené kupní smlouvy, a to pro prodlení s výplatou odměny ze strany žalobkyně.

Soud prvního stupně vycházel ze shodného tvrzení žalobkyně a žalované o uzavření smlouvy ze dne 29.12.1999, v níž se žalovaná zavázala pro žalobkyni provádět výuku cizího jazyka od 24.1.2000 do 30.6.2000, smlouva obsahovala dohodu o povinnosti platit smluvní pokutu ve výši 500 Kč za každou zameškanou hodinu ze strany žalované a smluvní pokutu ve výši 0,05 % denně z dlužné odměny ze strany žalobkyně, dále ze shodného tvrzení žalobkyně a žalované o tom, že výuku žalovaná prováděla od 24.1.2000 do 10.3.2000 a o tom, že za období od 10.3.2000 do 10.4.2000 činil počet hodin neodučených žalovanou 111. Dále vycházel soud prvního stupně z nesporného tvrzení žalobkyně a žalované, že žalobkyně započítala na vyčíslenou smluvní pokutu dlužnou mzdu žalované za měsíc únor a březen 2000.

Soud prvního stupně dále prováděl dokazování k tvrzení žalobkyně, že žalovaná neodučila celkem 392 hodin, a to korespondencí účastníků, smlouvami o výuce cizích jazyků, které uzavřela žalobkyně s Českou republikou - vojenskou správou a třídními knihami jazykových kurzů.

Mezi účastnicemi bylo rovněž nesporné, že žalovaná dopisem ze dne 7.3.2000 oznámila žalobkyni, že pro ni nebude nadále provádět výuku a dopisem ze dne 7.4.2000 od smlouvy odstoupila pro nezaplacení odměny za odučené hodiny ani přes upomínku ze dne 30.3.2000.

Soud prvního stupně dále provedl dokazování ohledně žalovanou tvrzeného špatného zdravotního stavu, který ji rovněž vedl k ukončení výuky pro žalobkyni. Dokazování dále prováděl výsledkem žalobkyně.

Na základě provedeného dokazování pak soud prvního stupně došel k závěru, že na základě smlouvy o výuce cizího jazyka ze dne 29.12.1999 prováděla žalovaná pro žalobkyni výuku od 24.1.2000 do 10.3.2000. Dne 7.4.2000 zaslala žalovaná žalobkyni dopis, v němž oznámila, že od smlouvy odstupuje.

Ohledně posledně uvedené skutečnosti došel soud prvního stupně k závěru, že žalované sice vzniklo právo odstoupit od smlouvy pro nepodstatné porušení povinnosti ze smlouvy ze strany žalobkyně, ale protože žalovaná sama již dříve porušila smlouvu se žalobkyní, výkon práva žalované je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku a nepožívá proto právní ochrany.

Soud prvního stupně dále uzavřel, že žalovaná neodučila v rozporu se smlouvou celkem 398 hodin a v tomto rozsahu tedy vznikl žalobkyni nárok na zaplacení smluvní pokuty, a to nejdříve ke dni 15.4.2000. Žalované vznikl nárok na smluvní pokutu za nezaplacení odměny za výuku, a to dnem 5.4.2000. Žalovaná má proto vůči žalobkyni právo na zaplacení 138.47 Kč a pouze v tomto rozsahu je tedy její obrana formou zápočtu oprávněná. V tomto rozsahu byla tedy žaloba zamítnuta.

Soud prvního stupně pak zamítl žalobu i ohledně části vymáhaných úroků z prodlení, a to s ohledem na absenci výzvy k placení dluhu ze strany žalobkyně vůči žalované před podáním žaloby a dále s ohledem na skutečnost, že zákonná sazba úroků z prodlení v rozhodném období činila 5,5 %. Ve zbytku bylo pak žalobě vyhověno.

Proti výrokům I. a III. rozsudku podala žalovaná odvolání. Uvedla, že žalobkyni dopisem ze dne 7.3.2000 v souladu se smlouvou oznámila, že výuku nebude dále provádět. Žalobkyně tedy není oprávněna vymáhat smluvní pokutu minimálně od 1.4.2000. Dále je žalovaná toho názoru, že v řízení nebylo prokázáno, kolik bylo zameškáno hodin výuky po 5.5.2000, a to s ohledem na skutečnost, že po tomto datu se změnil rozvrh žalobkyně s ohledem na zrušení jednoho z kurzů.

Žalovaná dále namítá, že od smlouvy se žalobkyní řádně odstoupila a žalobkyni nevznikl nárok na smluvní pokutu po uplynutí dne 10.4.2000. Na existenci práva na odstoupení od smlouvy nemůže změnit nic skutečnost, že i žalovaná se dostala do prodlení s plněním povinností ze smlouvy.

Žalovaná tedy shrnula, že dle jejího názoru vznikl žalobkyni nárok na smluvní pokutu ve výši 41.000, Kč za období od 13.3.2000. Vzhledem k zápočtu provedenému žalobkyní by byla tedy žalovaná povinna zaplatit žalobkyni smluvní pokutu ve výši 12.920 Kč. Ohledně zbývajících částky pak žalovaná navrhuje, aby byl napadený výrok I. rozsudku změněn a žaloba byla v tomto rozsahu zamítnuta.

K odvolání žalované se vyjádřila žalobkyně. Uvedla, že se s napadeným rozsudkem ztotožňuje. Odstoupení od smlouvy ze strany žalované považuje žalobkyně za neplatné a v rozporu s dobrými mravy. Navrhuje proto potvrzení napadeného rozsudku.

Vrchní soud v Praze přezkoumal napadený výrok I. a III. rozsudku podle ustanovení § 212 a násl. o.s.ř. a došel k závěru, že jsou dány podmínky jednak pro postup podle ustanovení § 219 o.s.ř., tj. pro jeho částečné potvrzení, a jednak pro postup podle ustanovení § 220 o.s.ř., tj. pro jeho částečnou změnu.

Odvolací soud poté, kdy opakoval dokazování smlouvou ze dne 29.12.1999 uzavřenou mezi žalobkyní a žalovanou o provádění výuky cizího jazyka a odstoupením od smlouvy ze strany žalované ze dne 7.4.2000 došel k následujícím závěrům.

Odvolací soud se zejména neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně ohledně odstoupení od smlouvy ze strany žalované dopisem ze dne 7.4.2000. V řízení bylo prokázáno, že žalobkyně se ocitla v prodlení s platbou odměny žalované za provedenou výuku. Takovéto porušení smlouvy ze strany žalobkyně považuje odvolací soud za podstatné porušení smlouvy ve smyslu ustanovení § 345 odst. 2 obchod. zák., zakládající právo žalované na odstoupení od smlouvy dle ustanovení § 345 odst. 1 obchod. zák. Na platnost takového odstoupení nemůže mít vliv souběžné prodlení žalované s prováděním výuky pro žalobkyni, protože obchodní zákoník právo na odstoupení od smlouvy na takovou podmínku v ustanovení § 365 neváže. Žalobkyně nebyla prodlením žalované omezena v možnosti plnit svůj závazek vůči ní. Žalovaná tedy, pokud využila svého zákonného práva k odstoupení od smlouvy, jednala po právu a její jednání nemůže být kvalifikováno jako jednání, které je v rozporu s dobrými mravy, či výkon práva, který je v rozporu se zásadami

poctivého obchodního styku. Odvolací soud tedy došel k závěru, že žalovaná odstoupila od smlouvy platně.

Odvolací soud dále vycházel z nesporných tvrzení účastnic řízení o tom, že žalovaná za období od 13.3.2000 do 10.4.2000 neodučila v rozporu se smlouvou 111 hodin, přičemž toto období je ohraničeno okamžikem, kdy žalovaná přestala plnit smlouvu a okamžikem, kdy nabylo účinnosti její odstoupení od této smlouvy.

Odvolací soud došel k závěru, že pouze za toto období vzniklo žalobkyni právo na zaplacení smluvní pokuty ze strany žalované. Shodně se soudem prvního stupně totiž došel k závěru, že tvrzení žalované, že žalobkyni včas dopisem ze dne 7.3.2000 oznámila další neprovádění výuky, není správné. Žalovaná se odvolávala na znění čl. 8 bod 1 smlouvy. Odvolací soud při opakování dokazování touto smlouvou zjistil, že žalovanou citovaný článek smlouvy se v té části, v níž se dovolává předchozího včasného oznámení neprovedení výuky nevztahuje na ukončení činnosti dle smlouvy, ale na dílčí překážky na straně žalované při výkonu činnosti dle smlouvy.

Dle výše uvedených závěrů tedy vzniklo žalobkyni právo na smluvní pokutu ve výši 55.500 Kč. Od této částky je třeba odečíst hodnotu zápočtu dlužné částky za výuku žalované, učiněného žalobkyní ve výši 28.000 Kč. Žalovaná je tedy povinna zaplatit žalobkyni částku 27.420 Kč. Vzhledem k tomu, že odvoláním žalované zůstal nedotčen výrok I. rozsudku co do částky 12.920 Kč s přísl., byl ohledně částky [číslo] s přísl. rozsudek potvrzen a ohledně zbývajících vymáhaných částek včetně příslušenství byl změněn a žaloba byla zamítnuta. Při rozhodování o příslušenství vymáhané pohledávky vycházel odvolací soud ze skutečnosti, že soudem prvního stupně přiznaná sazba úroku z prodlení odpovídá soudem prvního stupně citovaným zákonným ustanovením. K počátku prodlení žalované s placením vymáhaného nároku, tak jak byl ve výroku I. rozsudku stanoven je třeba uvést, že k tomuto datu, tj. k 16.7.2002, byla žalovaná nepochybně s placením oprávněného nároku žalobkyně v prodlení.

O náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto podle ustanovení § 224 odst. 1 a 142 odst. 2 o.s.ř., tj. podle poměru úspěchu a neúspěchu účastnic řízení. Po odpočtu neúspěchu žalované činí její úspěch z předmětu sporu 67,4 %, náleží jí tedy náhrada nákladů řízení v tomto rozsahu. Byla v řízení zastoupena advokátem, náleží jí tedy náhrada nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 67,4 % z paušální částky dle vyhl. č. 484/2000 Sb. a z náhrady hotových výdajů v rozsahu tří úkonů právní služby po 75 Kč dle vyhl. č. 177/1996 Sb. Před soudem odvolacím náleží žalované náhrada nákladů řízení ve výši 67,4 % z paušální částky dle vyhl. č. 484/2000 Sb. a z náhrady hotových výdajů v rozsahu dvou úkonů právní služby po 75 Kč dle vyhl. č. 177/1996 Sb. a dále z nákladů cestovního osobním automobilem k jednání u odvolacího soudu a zpět a ze zaplaceného soudního poplatku za odvolání.

Žalovaná při jednání před odvolacím soudem navrhl, aby v případě, že bude odvolacím soudem stanovena její povinnost zaplatit žalobkyni vymáhanou částku, jí bylo přiznáno plnění ve splátkách. Jako důvod uvedla svou neutěšenou finanční situaci. Jako důkaz předložila k tomuto tvrzení přípis Magistrátu města Hradce Králové ze dne 26.10.2004, v němž se uvádí, že je v současné době na rodičovské dovolené a její příjmy jsou dány předpisy o nemocenském pojištění. Žalovaná dále uvedla, že je provdána a manžel je výdělečně činný.

Odvolací soud došel k závěru, že neutěšené finanční poměry se žalované prokázat nepodařilo a navíc vzhledem k výsledku sporu se stanovení plnění ve splátkách jeví jako nadbytečné. Návrhu žalované proto nebylo vyhověno.

Poučení:

proti výroku I. a/ rozsudku není dovolání přípustné, ledaže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové dojde dovolací soud k závěru,

že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadný význam.

Proti výroku I. b/ rozsudku je možno podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové.

Praha 12. března 2003

JUDr. Vlasta Wohlmuthová
předsedkyně senátu